

JEVREJSTVO

Jevreji, oni koji žive s one strane reke Jordan. Njihov narod formira se u 14 veku p.n.e. žive u okviru plemena, u oblasti Mesopotamije, Tigar, Eufrat.

Tabu incest dovodi do mešanja plemena, tako da Jevrejski narod nastaje iz mešanja makar 10 plemena i zato imaju bogatu religiju i kulturu.

Avram, vodja, poveo je plemena i dolaze u obećanu zemlju Kanan.

Avram je smatrao da će tu biti manje ljudi i da će lakše moći da se bave stočarstvom. Medjutim, ima veoma malo obradive zemlje. Prelaze Crveno more i dolaze u Egipat koji je već bio uredjena država. Tamo su porobljeni, bili su u ropstvu tokom 500 godina. Od ropstva ih je spasao Mojsije koji ih prevodi preko Crvenog mora i vodi ih u Jerusalim. Napravili su prvi hram, tamo su i živeli. Oni sebe nazivaju sinovima Davidovim (Davidova zvezda).

587. godine p.n.e. Vavilonci ruše Jerusalim i Jevreji opet postaju robovi (40 – 50 god.). Posle toga su se vratili u Jerusalim i sagradili drugi, identičan hram.

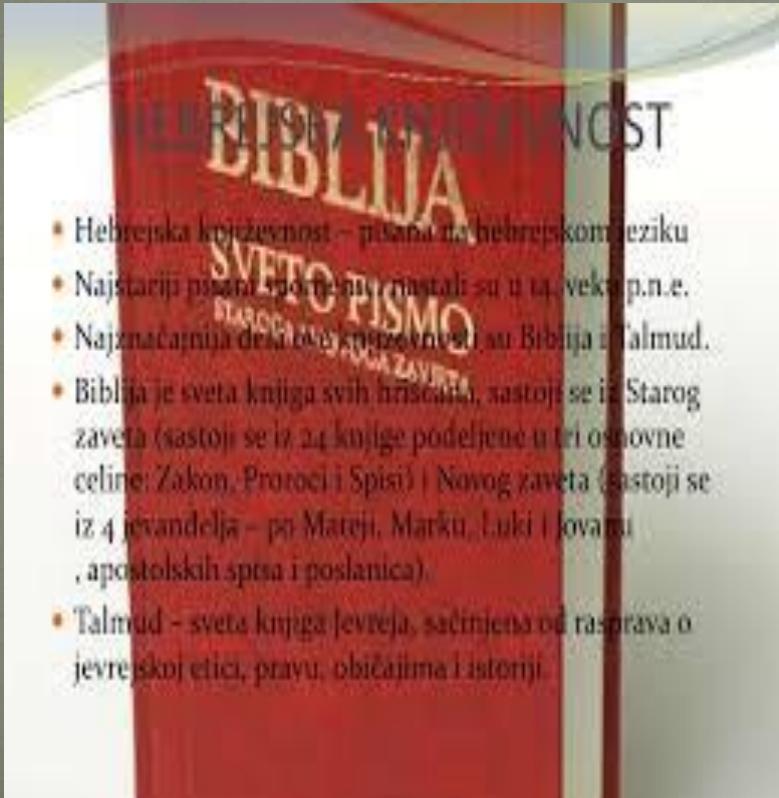
Rimljani se šire i oni ruše hram. Celokupan život se odvijao u hramu, bio je simbol njihovog postojanja. Posle rušenja nastupa seoba u dva pravca, ka Rusiji, i preko Afrike odlaze u Španiju. Jevreji se nikada nisu odrekli svoje vere. Kasnije katolici hoće da im nametnu katoličanstvo, pa napuštaju Španiju. Razlivaju se po Evropi.

Verske obrede vrše u običnim kućama,
poštujući Božiju zapovest. Vrhovno
božanstvo – Jahva

Svete knjige: Stari zavet (stvaranje sveta, istorija Jevreja sve do pada hrama), Talmud (zbornik, sabrana razna znanja, npr. učenje brojevima, zakoni i propisi, moralna načela).

- Hebrejska književnost – pišana na hebrejskom jeziku
- Najstariji poznati spomenici nastali su u 14. veku p.n.e.
- Najznačajnija dela ove književnosti su Biblija i Talmud.
- Biblija je sveta knjiga svih hrišćana, sastoji se iz Starog zavjeta (sastoji se iz 24 knjige podjeljene u tri osnovne celine: Zakon, Proroci i Spisi) i Novog zavjeta (sastoji se iz 4 jevangelija – po Mateji, Marku, Luki i Iovani, apostolskih spisa i poslanica).
- Talmud – svete knjige Jevreja, sastinosa od rasprava o jevrejskoj etici, pravu, običajima i istoriji.

Faze religije:

Biblijsko jevrejstvo. Prvi savez Bog je sklopio sa Nojem (odan veri). Drugi savez sklopio je sa Avramom (Obećana zemlja), treći savez sklopio je sa Mojsijem (10 zapovesti), četvrti savez sklopio je sa Davidom (prvi hram). Pad prvog hrama 587. godine p.n.e. Solomon.

Rabinsko jevrejstvo. Nastavak verskog života bez hrama.

Rabin – „moj učitelj“. Dugogodišnje proučavanje svetih knjiga. Verski objekat – **sinagoga**. Prvo su obrede radili u privatnim kućama da ne bi privlačili pažnju. Nema ljudskog ili Božijeg lika u sinagogama, samo biljke i životinje. U 19. veku uvode orgulje u obred (karakteristično za katolike). I sveštenici dobijaju svečanu odeću, specijalno. Pljosnate, okrugle pletene kapice.

Praznici:
Pasha – 8 dana obeležavaju izlazak iz ropstva (Egipat), jedu beskvasni hleb, gorke trave da ih podseti na gorak život u ropstvu.

Roš Hašana (nova godina), poslednji dan Jom Kipur.
Većina praznika je vezana za istoriju (7 dana traju).
Bar Micvah, ukuplja se cela porodica i vrši se obred.
Dobija obredni šal i postaje punoletni član verske
zajednice.

RADILI:
MATIJEVIC LAZAR
ALEKSANDAR JOVANOVIC

3-11
